KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2021/931,

1. märts 2021,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 575/2013 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks rohkem kui ühe olulise riskiteguriga tuletistehingute kindlakstegemise meetod artikli 277 lõike 5 kohaldamisel, intressiriski kategooriasse määratud ostu- ja müügioptsioonide järelevalvelise delta arvutamise valem ning meetod, mille alusel tehakse kindlaks, kas tehing on pikk või lühike positsioon peamises riskiteguris või asjaomase riskikategooria kõige olulisemas riskiteguris artikli 279a lõike 3 punktide a ja b kohaldamisel vastaspoole krediidiriski standardmeetodi puhul

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrust (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 ([1]) muutmise kohta, eriti selle artikli 277 lõike 5 kolmandat lõiku ja artikli 279a lõike 3 kolmandat lõiku,

ning arvestades järgmist:

(1) Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid tegema kindlaks tuletistehingu riskitegurid, määrates kindlaks riskifaktorid, millest selle tehingu rahavood sõltuvad. Tagamaks, et krediidiasutused ja investeerimisühingud järgivad selle kindlakstegemise puhul ühtset lähenemisviisi, peaksid nad kaaluma vähemalt määruse (EL) nr 575/2013 III osa IV jaotise peatüki 1a 3. jaos loetletud riskifaktoreid.

(2) Ainult ühe olulise riskiteguriga tuletistehingute kindlakstegemise meetod, mille eesmärk on liigitada need tuletistehingud asjaomasesse riskikategooriasse, peaks olema lihtne kõikidel juhtudel, kui tuletistehingu esmane ja ainus oluline riskitegur on tehingu laadi ja rahavoogude alusel otseselt tuvastatav.

(3) Krediidiasutused ja investeerimisühingud kasutavad erinevate valuutade intressimäära vahetuslepinguid välisvaluutas rahastamisest või investeerimisest tuleneva valuutariski maandamiseks. Kuigi sellised tehingud sõltuvad peamiselt valuutariski teguritest, võivad need sõltuda ka muudest riskiteguritest, näiteks intressiriski teguritest. Kuna turukogemused näitavad, et nende muude riskitegurite mõju on väga sageli nende konkreetsete tehinguliikide puhul ebaoluline, peaks juhul, kui tehing kuulub sellesse liiki, sellest piisama selliste tehingute identifitseerimiseks tuletistehingutena, millel on ainult üks oluline riskitegur.

(4) Sõltumata tuletistehingu laadist ja rahavoogudest ei tohiks tehingu rahavoogude diskonteerimiseks kasutatavaid intressimäärasid (edaspidi „diskontomäär“) pidada oluliseks riskiteguriks. Nõue, et krediidiasutused ja investeerimisühingud võtaksid diskontomäära arvesse ainult ühe olulise riskiteguriga tuletistehingute kindlakstegemise meetodis, oleks ebaproportsionaalne ja koormav, sest empiiriline kogemus näitab, et sellel riskiteguril on tuletistehingute väärtusele tavaliselt tagasihoidlikum mõju kui teistel riskiteguritel, millest nende rahavood tulenevad.

(5) Tuletistehingute puhul, millel on rohkem kui üks riskitegur, peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud võtma arvesse alusvara tundlikkusi ja volatiilsust, et teha kindlaks iga riskikategooria olulised riskitegurid ja iga riskikategooria kõige olulisem riskitegur.

(6) Tuletistehingute puhul, millel on rohkem kui üks riskitegur ja kui need riskitegurid viitavad erinevatele riskikategooriatele, ei pruugi olla võimalik kindlaks teha, millised neist riskiteguritest on olulised, isegi kui võtta arvesse tehingu alusvara tundlikkusi ja volatiilsust. Sellistel juhtudel peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud lihtsa ja konservatiivse alternatiivse meetodina kaaluma kõiki tehingu riskitegureid olulisena ning sellest tulenevalt jaotama tuletistehingud riskikategooriatesse, mis vastavad nendele riskiteguritele, võttes aluseks iga riskikategooria kõige olulisemad riskitegurid.

([1]) ELT L 176, 27.6.2013, lk 1.

(7) Ainult ühe olulise riskiteguriga tuletistehingute kindlakstegemise meetodit tuleks kasutada ainult tehingu alustamisel, kui sellised tuletistehingud on tehingu alguses identifitseeritud kui ainult ühe riskiteguriga tehingud, sest ainult see riskitegur on nende tehingute põhitunnuseks ja seega ei ole oodata selle muutumist. Kui tehingu alustamisel on kindlaks tehtud, et tuletistehingutel on rohkem kui üks riskitegur, tuleks oluliste riskitegurite ja kõige olulisema riskiteguri kindlakstegemise protsess läbi viia kord kvartalis, et nende tehingute kõiki muutusi saaks asjakohaselt kajastada nende tuletistehingute liigitamisel asjakohastesse riskikategooriatesse..

(8) Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 279a lõike 3 punktis a on nõutud, et intressiriski kategooriasse liigitatud ostu- ja müügioptsioonide järelevalvelise delta arvutamiseks kasutatav valem, milles võetakse arvesse turutingimusi, kus intressimäärad võivad olla negatiivsed, tuleb kindlaks määrata kooskõlas rahvusvaheliste regulatiivsete arengusuundumustega. 22. märtsil 2018 avaldas Baseli pangajärelevalve komitee ([2]) dokumendi „Korduma kippuvad küsimused Basel III standardmeetodi kohta vastaspoole krediidiriski positsioonide mõõtmiseks“, kus ta selgitas, et intressimääraoptsioonide järelevalveline delta negatiivse intressimäära korral tuleks kindlaks määrata vastavalt erivalemile, kus kasutatud hetke-või forvardintressimäära ja optsiooni täitmishinna suhtes kohaldatakse lamda (λ) nihet, tagamaks, et hetke- või forvardintressimäär ja optsiooni täitmishind on positiivsed.

(9) Selleks et muuta hetke- või forvardintressimäär ja optsiooni täitmishind positiivseks, peaks λ-nihe olema piisavalt suur, et krediidiasutused ja investeerimisühingud saaksid arvutada tehingu järelevalvelise delta vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 279a lõikes 1 sätestatud valemile, kuid samal ajal piisavalt väike, et mitte tekitada järelevalvelise delta arvutamisel tarbetut moonutust.

(10) Järelevalveline volatiilsus, mis on üks järelevalvelise delta arvutamise parameetritest, tuleks kindlaks määrata intressiriski kategooria müügi- ja ostuoptsioonide järelevalvelise delta arvutamise erivalemit silmas pidades. Sellega seoses peetakse Baseli pangajärelevalve komitee vastu võetud rahvusvahelistes standardites sätestatud intressiriski kategooria müügi- ja ostuoptsioonide regulatiivse volatiilsuse väärtust liidu õiguse kohaseks kasutamiseks sobivaks.

(11) Et krediidiasutused ja investeerimisühingud saaksid kindlaks teha, kas tehing on pikk või lühike positsioon peamises riskiteguris, olulises riskiteguris või asjaomase riskikategooria kõige olulisemas riskiteguris, tuleks sätestada, millist tehingut käsitlevat teavet peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud selliseks kindlakstegemiseks kasutama. Krediidiasutuste ja investeerimisühingute tarbetu koormuse vältimiseks peaks neil olema lubatud kasutada sama teavet, mida nad kasutavad oluliste riskitegurite kindlakstegemiseks.

(12) Käesolev määrus põhineb regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul, mille on komisjonile esitanud Euroopa Pangandusjärelevalve.

(13) Euroopa Pangandusjärelevalve on korraldanud avatud avalikud konsultatsioonid käesoleva määruse aluseks oleva regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta, analüüsinud võimalikku asjaomast kulu ja kasu ning küsinud nõu määruse (EL) nr 1093/2010 ([3]) artikli 37 kohaselt loodud pangandussektori sidusrühmade kogult,

([2]) Frequently asked questions on the Basel III standardised approach for measuring counterparty credit risk exposures, 22. märts 2018.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK

Meetod ainult ühe olulise riskiteguriga tehingute, rohkem kui ühe olulise riskiteguriga tehingute ja neist riskiteguritest kõige olulisema teguri kindlakstegemiseks

Artikkel 1

Tuletistehingute riskitegurite kindlakstegemise meetod

1. Ainult ühe olulise riskiteguriga tehingute ja rohkem kui ühe olulise riskiteguriga tehingute kindlakstegemiseks teevad krediidiasutused ja investeerimisühingud iga tehingu alustamisel kindlaks kõik tehingu riskitegurid, määrates kindlaks riskifaktorid, millest selle tehingu rahavood sõltuvad, võttes arvesse vähemalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklites 325l–325q osutatud riskifaktoreid. Krediidiasutuse või investeerimisühingu kindlaks tehtud riskifaktorid on tehingu riskitegurid.

2. Krediidiasutused ja investeerimisühingud ei käsita tehingu riskiteguritena intressiriski faktoreid, mida kasutatakse tehingu rahavoogude diskonteerimiseks.

Artikkel 2

Meetod ainult ühe olulise riskiteguriga tehingute kindlakstegemiseks

1. Pärast tehingu kõigi riskitegurite kindlakstegemist vastavalt artiklile 1 teevad krediidiasutused ja investeerimisühingud iga tehingu alustamisel kindlaks tehingud, millel on ainult üks oluline riskitegur, kohaldades järgmist:

a) kui tehingu rahavood sõltuvad üksnes ühest riskitegurist, mis kuulub ühte määruse (EL) nr 575/2013 artikli 277 lõikes 1 osutatud riskikategooriasse, määravad krediidiasutused ja investeerimisühingud selle riskiteguri kõnealuse tehingu ainsaks oluliseks riskiteguriks;

b) kui tehingu rahavood sõltuvad rohkem kui ühest riskitegurist ning kui krediidiasutused ja investeerimisühingud on vastavalt artikli 4 lõikes 3 või artikli 4 lõikes 4 sätestatud meetodile pidanud oluliseks ainult ühte tehingu riskitegurit, määravad krediidiasutused ja investeerimisühingud selle riskiteguri tehingu ainsaks oluliseks riskiteguriks.

2. Erandina lõikest 1 võivad krediidiasutused ja investeerimisühingud määruse (EL) nr 575/2013 II lisa punkti 2 alapunktis a osutatud erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingute puhul määrata valuutariski teguri tehingu ainsaks oluliseks riskiteguriks.

Artikkel 3

Meetod rohkem kui ühe olulise riskiteguriga tehingute kindlakstegemiseks

Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 277 lõike 3 kohaldamisel identifitseerivad krediidiasutused ja investeerimisühingud kõik tehingud, välja arvatud artiklis 2 osutatud tehingud, tehingutena, millel on rohkem kui üks oluline riskitegur.

Artikkel 4

Meetod oluliste riskitegurite ja nendest kõige olulisema riskiteguri kindlakstegemiseks

1. Pärast tehingu kõigi riskitegurite kindlakstegemist vastavalt artiklile 1 ja kui tehingu rahavood sõltuvad rohkem kui ühest riskitegurist, teevad krediidiasutused ja investeerimisühingud kindlaks olulised riskitegurid ja neist kõige olulisema, kohaldades vastavalt vajadusele ühte lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud meetoditest.

2. Krediidiasutused ja investeerimisühingud kohaldavad tehingu alustamisel järgmisi etappe:

a) nad käsitlevad kõiki artiklis 1 osutatud menetluse kohaselt kindlaks tehtud tehingu riskitegureid oluliste riskiteguritena;

b) iga nendele olulistele riskiteguritele vastava riskikategooria puhul määravad nad kõige olulisemaks riskiteguriks teguri, millel on määruse (EL) nr 575/2013 artiklites 280a–280f osutatutest kõige suurem riskikategooria lisand.

3. Krediidiasutused ja investeerimisühingud kohaldavad tehingu alustamisel ja seejärel vähemalt kord kvartalis järgmisi etappe:

a) nad arvutavad deltariski tundlikkused kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 325r iga käesoleva määruse artikli 1 kohaselt kindlaks tehtud riskiteguri kohta;

b) nad arvutavad kaalutud tundlikkused vastavalt kõnealuse määruse artikli 325f lõikes 6 sätestatud valemile, võttes aluseks punkti a kohaselt arvutatud tundlikkused;

c) kõnealuse määruse artikli 277 lõikes 1 osutatud iga riskikategooria puhul arvutavad nad kõnealuse määruse artikli 325f lõikes 8 sätestatud valemi kohaselt riskiklassile spetsiifilised tururiski omavahendite nõuded, võttes aluseks kõik sellesse riskikategooriasse liigitatud riskitegurite kaalutud tundlikkused, millele on osutatud punktis b;

d) nad järjestavad kõik punktis c osutatud riskiklassile spetsiifilised tururiski omavahendite nõuded suurimast väikseimani absoluutväärtuses, et saada monotoonselt kahanev kirjete jada, kus a_1 on suurim absoluutväärtus, a_2 on suuruselt teine väärtus jne;

e) nad kontrollivad punkti d kohaselt arvutatud ja järjestatud iga kirje a_i puhul ja nende järjestusest tulenevas järjekorras, kas täidetud on järgmine tingimus:

$$\frac{\sum_{j=1}^{i} a_j}{\sum_{k=1}^{6} a_k} < Y\%$$

kus:

i = indeks, mis tähistab määruse (EL) nr 575/2013 artikli 277 lõikes 1 osutatud ja vastavalt punktile d järjestatud riskikategooriaid sellest järjestusest tulenevas järjekorras;

$Y\%$ = 60 %;

f) nad käsitavad olulisena järgmist:

i) riskitegurid, mis vastavad riskikategooriatele, mille puhul on täidetud käesoleva lõike punktis e sätestatud tingimus;

ii) riskitegurid, mis vastavad esimesele riskikategooriale, mille puhul see tingimus ei ole täidetud;

g) nad kontrollivad iga riskikategooria puhul, mis vastab riskiteguritele, mis ei ole alapunkti f kohaselt olulised, kas vastav kirje a_i vastab järgmisele tingimusele:

$$\frac{a_i}{\sum_{k=1}^{6} a_k} \geq Z\%$$

kus:

i = indeks, mis tähistab määruse (EL) nr 575/2013 artikli 277 lõikes 1 osutatud ja vastavalt punktile d järjestatud riskikategooriaid sellest järjestusest tulenevas järjekorras, ja mis vastavad riskiteguritele, mis ei ole punkti f kohaselt olulised;

$Z\%$ = 30 %;

h) lisaks punkti f kohaselt kindlaks tehtud olulistele riskiteguritele käsitavad nad oluliste riskiteguritena ka neid riskitegureid, mis vastavad riskikategooriatele, mille puhul on täidetud punktis g sätestatud tingimus;

i) iga punktides f ja h osutatud riskikategooria puhul käsitavad nad selle riskikategooria kõige olulisema riskitegurina tegurit, mille punktis b osutatud kaalutud tundlikkuste absoluutväärtus on suurim.

4. Krediidiasutused ja investeerimisühingud, mis kas täidavad määruse (EL) nr 575/2013 artikli 94 lõikes 1 sätestatud tingimusi või mis on kõnealuse määruse artikli 325a lõike 1 kohaselt aruandluskohustusest vabastatud, võivad teha kindlaks kõige olulisema riskiteguri, kohaldades tehingu alustamisel ja seejärel vähemalt kord kvartalis järgmisi etappe:

a) nad arvutavad vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklites 280a–280f osutatud riskikategooria lisandid iga artikli 1 kohaselt kindlaks tehtud riskiteguri kohta. Kui samasse riskikategooriasse on määratud rohkem kui üks artikli 1 kohaselt kindlaks tehtud riskitegur, kasutavad krediidiasutused ja investeerimisühingud punkti b kohaldamiseks selles riskikategoorias riskitegurit, millel on selle riskikategooria suurim riskikategooria lisand;

b) nad kohaldavad lõike 3 punktides d–h sätestatud etappe, kui nendes etappides kasutatavad sisendid põhinevad käesoleva lõike punkti a kohaselt arvutatud riskikategooria lisanditel;

c) nad identifitseerivad asjaomaste riskikategooriate kõige olulisemate riskiteguritena olulised riskitegurid, mis on kindlaks tehtud punktis b osutatud meetodi abil.

2. PEATÜKK

Valem intressiriski kategooriasse liigitatud ostu- ja müügioptsioonide järelevalvelise delta arvutamiseks, kõnealuse valemi ja meetodi jaoks sobiva regulatiivse volatiilsuse kindlaksmääramine ning meetod selle kindlakstegemiseks, kas tehing on pikk või lühike positsioon peamises riskiteguris või asjaomase riskikategooria kõige olulisemas riskiteguris

Artikkel 5

Intressiriski kategooriasse liigitatud ostu- ja müügioptsioonide järelevalvelise delta arvutamise valem ja sellise valemi jaoks sobiv regulatiivne volatiilsus

1. Krediidiasutused ja investeerimisühingud arvutavad intressiriski kategooriasse liigitatud ostu- ja müügioptsioonide järelevalvelise delta (δ), mis on kooskõlas turutingimustega, kus intressimäärad võivad olla negatiivsed, järgmiselt:

$$\delta = sign \cdot N\left(type \cdot \frac{\ln\left(\left(P+\lambda\right)/\left(K+\lambda\right)\right) + 0.5 \cdot \sigma^2 \cdot T}{\sigma \cdot \sqrt{T}}\right)$$

kus:

$$type = \begin{cases} -1, \text{kui tehing on müügioptsioon} \\ +1, \text{kui tehing on ostuoptsioon} \end{cases}$$

$$sign = \begin{cases} -1, \text{kui tehing on müüdud ostuoptsioon või ostetud müügioptsioon} \\ +1, \text{kui tehing on müüdud müügioptsioon või ostetud ostuoptsioon} \end{cases}$$

$N(x)$ = standardse normaaljaotusega juhusliku suuruse kumulatiivne jaotusfunktsioon, mis kajastab tõenäosust, et normaaljaotusega juhuslik suurus keskväärtusega null ja dispersiooniga üks on väiksem x-ist või sellega võrdne;

P = optsiooni alusvaraks oleva instrumendi hetke- või forvardhind;

K = optsiooni täitmishind;

T = optsiooni lõppkuupäev, väljendatuna aastates, kasutades asjaomast tööpäevade kindlaksmääramise kokkulepet;

λ = nihe, mis on piisav nii P kui ka K positiivseks muutmiseks, ja mis määratakse kindlaks vastavalt lõikele 2;

σ = optsiooni regulatiivne volatiilsus, mis on kindlaks määratud lõike 3 kohaselt.

2. Lõike 1 kohaldamisel arvutavad krediidiasutused ja investeerimisühingud mis tahes ostu- ja müügioptsioonide nihke (λ) järgmiselt:

$$\lambda_j = \max(\textit{künnis} - \min(P_j, K_j), 0)$$

kus:

P_j = optsiooni *j* alusvaraks oleva finantsinstrumendi hetke- või forvardhind;

K_j = optsiooni *j* täitmishind;

Künnis: 0.10 %

3. Lõike 1 kohaldamisel määravad krediidiasutused ja investeerimisühingud optsiooni regulatiivse volatiilsuse kindlaks tehingu riskikategooria ja optsiooni alusvaraks oleva finantsinstrumendi laadi alusel vastavalt järgmisele tabelile:

Tabel

Riskikategooria	Alusvaraks olev instrument	Regulatiivne volatiilsus
Intressimäär	Kõik	50 %

Artikkel 6

Meetodid selle kindlakstegemiseks, kas tehing on pikk või lühike positsioon peamises riskiteguris või asjaomase riskikategooria kõige olulisemas riskiteguris

Krediidiasutused ja investeerimisühingud teevad kindlaks, kas tehing on pikk või lühike positsioon peamises riskiteguris või asjaomase riskikategooria kõige olulisemas riskiteguris, kasutades üht järgmistest meetoditest:

a) nad arvutavad kõnealuste riskitegurite deltariski tundlikkused vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklile 325r ja identifitseerivad tehingu pika positsioonina riskiteguris, kui vastav deltariski tundlikkus on positiivne, või lühikese positsioonina, kui vastav deltariski tundlikkus on negatiivne;

b) nad hindavad tehingute rahavoogude struktuuri sõltuvust sellest riskitegurist või tehingu riskimaandamise eesmärki seoses kõnealuse riskiteguriga ja teevad selle hindamise põhjal kindlaks, kas tehing on pikk või lühike positsioon.

Artikkel 7

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 1. märts 2021

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN